

Hvorfor have en professionsetik?

Vi har som praktiserende læger en selvforståelse af, at vi selvfølgelig er de bedste, mest effektive og billigste. Men embedsstanden og politikere deler ikke altid denne opfattelse. Vi kan som stand føle os misforstået, blive vrede eller indignerede, når vi oplever, at vores arbejdsområde og -metoder bliver dikteret; eller hvis vi skal evalueres på urimelige parametre. Vi bliver konstant udfordret på de præmisser.

De fleste af os husker året 2013, hvor vi efter stort ydre pres fra stat og regioner havde svært ved at finde vores egne ben, blev splittet internt og har måttet bruge år på at opbygge en nogenlunde samlet selvforståelse af, hvad almen praksis er og skal være i Danmark.

Hvad er det for en rolle, vi har? Over for hvem? Og hvad er det særlige, vi kan?

Et eksempel: I 2013 fjernede Region Hovedstaden med et pennestrøg Lægevagten og lavede 1813. De mente, at akutfunktionen lige så godt fagligt, organisatorisk og økonomisk kunne drives af det offentlige og med øvrigt sundhedspersonale i front. Det har været dyre lærepenge for alle parter: embedsfolk og politikere har fundet ud af, at det ikke var tilfældet (det vil de aldrig indrømme!), og vi har måttet sande, at vi ikke var i stand til at forklare, hvad det helt særlige ved vores profession er.

Er vi nu på sikker grund? Er vi som

profession eller enkelte læger i stand til at redegøre for mål og metoder for vores virke, vores grundlæggende menneskesyn, hvorfor vores organisering bør være i små selvstændige enheder, hvorfor vi har det svært med STPS?

Vi mangler en professionsetik

Vi har jo DSAM's pejlemærker og ikke mindst det almene lægeløfte (se side 30 og 31); de er vigtige og essentielle, men det giver os ikke et sammenhængende begrundet grundlag for vores virke og metode.

Vi vil konstant blive mødt af embedsværk og politikere med krav om, at vi skal optræde som ansatte og følge deres dagsorden. Vi vil indefra presses af krav om øget effektivisering og omsætning.

Vi har brug for en stærk egenforståelse, og vi har brug for igen og igen at fortælle omverdenen, hvorfor vi er, som vi er, og gør, som vi gør.

Baggrunden for denne artikel og dette temanummer er et arbejde, der er foregået i den almenmedicinske

tænketank, Præstøgruppen, gennem flere år.

Vores ambition er at få igangsat en diskussion blandt alle fagfæller med henblik på at få beskrevet et grundlag for den praktiserende læges profession i Danmark – en professionsetik.

Målet er, at vi har et fælles beskrevet grundlag, som vi arbejder ud fra, og som kan være en indføring i faget, en rettesnor for vores daglige arbejde, for efteruddannelse, for aftaler og overenskomster.

En etik kan være med til at give os selv mening, når arbejdet og kravene har tendens til at overmande os og meningsløsheden banker på.

En professionsetik er ikke en bibel, det er et dynamisk dokument, skal være levende og afspejle almen praksis i sin tid og sted.

Gennem arbejdet er vi nået frem

til nogle temaer, som naturligvis alle grundigt skal uddybes.

Temaer

- Som praktiserende læger vil vi dybest set "det gode", som Aristoteles udtrykker det, både over for det enkelte menneske og samfundet (hvad skal vi?).
- Professionen af praktiserende læger er et fagligt forpligtende fællesskab, som både giver privilegier og pligter (hvem er vi?).
- Grundlaget for vores faglige beslutninger er dømmekraften. Evnen til at bruge professionel dømmekraft betinger, at man er en del af dette professionelle fællesskab (hvad kan vi?).
- Lægegerningen er en "etisk profession", der har den enkeltes helbred som arbejdsområde og et særligt ansvar for den svage, man har i sit tarv (hvad er vores fokus?).
- Vores evne og ret til at bruge vores dømmekraft er afhængig af, at vi på den ene side har blik for, hvad der påvirker os, og på den anden side er autonome (hvad er vores fundament?).

Det gode er arketypisk

Praktiserende læger er til for at bidrage til det fælles gode i samfundet. Vores rolle er på mange måder arketypisk, idet alle samfund har noget, der minder om en praktiserende læge.

Professionen er et fællesskab

Selvom vi arbejder hver for sig og er forskellige, har vi en stor fælles forståelse af vores fags område og metode. Professionen er en sikkerhed for staten og borgerne, et kvalitetsstempel, og for os internt er det et kollegialt rum til faglig udvikling og gensidig støtte.

Dømmekraften er central

Praktiserende læger baserer beslutninger på en dømmekraft, der er bundet op på et fagligt livs teoretiske og kliniske viden og erfaringer, af den konkrete situation og professionens kodeks.

Vi ved, at der ikke findes en endelig og "sand" løsning på en given problemstilling, men ofte en sky af muligheder, der alle kan være mere eller mindre brugbare i den konkrete situation. Evidens siger ikke noget om det rigtige i en konkret situation, men evidens indgår som en del af det samlede vidensgrundlag.

"Lægekunst" eller "intuition" er luftige og upræcise begreber. Dømmekraft kræver, at man er del af et arbejdende fællesskab, hvor der er en

konsensus om vores område og metode. Således skal en beslutning kunne tåle fællesskabets vurdering og dom; det skal en intuition ikke nødvendigvis.

Vi har ansvar for den svage

Selvom vi er private virksomheder, er ansvaret for den svage vores etiske fordring. Selvom en mere lukrativ økonomisk forretning måtte ligge mere lige for, er det den, der har mest brug for os, der skal prioriteres.

Autonomi i arbejdet er afgørende

Forudsætningen for at kunne arbejde frit og fokusere på mødet med det enkelte menneske og dets problemstilling er, at vi er en fri profession, men naturligvis som del af samfundet er underlagt demokratisk styring. Vi er aftalebundet på at levere en række ydelser, men vi har en frihed til at gøre det på den vis, som - vi finder - giver det bedst mulige faglige udbytte for det enkelte menneske.

Vores håb er, at alle gode kolleger vil tage del i arbejdet med at formulere og finpudse en professionsetik, at det kommende arbejde med diskussioner og forslag til forbedringer og ændringer sker i regi af DSAM, og at vi kan udsende et forslag til en professionsetik med et af de kommende numre af Practicus.

Vi ser frem til at høre, hvad I tænker. //

Tre græske filosoffer: Sokrates, Platon og Aristoteles. Aristoteles var også videnskabsmand, og med deres filosofiske og videnskabelige teorier har de alle haft stor indflydelse på den europæiske filosofi helt op til i dag.

